

šilja dež na zemljo. „Striboga“ so imenovali Poljaki boga vetrov. „Trut“ pomeni skoro gotovo isto, kar Krsnik, če je bil sploh malik tega imena. „Šetek“ je tolik kakor palec. Pravili so, da stanuje najrajši blizu ognjišča. „Čadež“ je večji od njega, na pol kozel, na pol človek in se greje na pečinah. Pravili so, da je rad dobre volje, pa, če mu kdo nagaja, odtrga skalo in pobije zlobneža. „Prija“ pomeni prijazno boginjo (Lado) ali srečo.

(Dalje.)

Iz belokranjskega besednega zaklada.

(Priobčil I. Šašelj.)

V naslednji zbirki podajem častitim naročnikom „Dom in svet“-a nekaj besed in izrazov, katera rabijo Belokranjecem ob hrvaški meji. Zapisal sem samo take, katerih Pleteršnik v novem slovensko-nemškem slovarju ali sploh nima, ali pa jih rabi v drugem pomenu. Nekatere sem primerjal z drugimi ali v Pleteršnikovem slovarju (Pl.) ali pa v „Letopisih Mat. Slov.“ (L.). Pripomnim naj še, da krije Bela Krajina še obilno besednih zakladov, ktere je treba le zbirati. Da se je to zgodilo pred nekaj leti, bil bi Wolfsov slov.-nemški slovar še dokaj narastel. Trebalo bi pa nabirati na več krajih.

’Aždaj, a, m., zmaj.

báčati, težko hoditi = gáčati.

báčina, e, f., gl. bátak.

bálati, metati, kepati.

bánjati se, kopati se v banji.

bánjkati = bánjati.

bátak, a, m., vol z debelimi a kratkimi rogovi.

bataljirati se, pripraviti se.

bátavljje, a, n. coll., turšični štori, ki ostanejo v zemlji, kadar se pospravi turšica.

bedalija, e, f., bedarija.

bédjak, a, m., bedak.

bélač, a, m., orodje, s katerim se beli kolje.

bélat, i, f., drevo ima tri dele: kora (skorja) in srce, med njima pa je bélat, adj. beláten.

benáriti, neumno ravnati.

bérlača, e, f., berla, bergla.

bérlati, metati, krepeliti.

bérsa, e, f., der Weinstein.

bérsar, a, m., kdor brzo skupljuje.

bístrica, e, f., češplja.

blájsati, plapolati. Prim. plajzikati v L. 1894, str. 32.

blínka, e, f., ime beli psici, m. belínka.

bóčina, e, f., bok.

bókast, adj.; bókasto gledati, škiliti.

bol padéča, božjast.

bólet, a, m., znamenje, ki se naredi na preji, kadar se snuje.

bolétati, zaznamovati.

bómbak, a, m., bombaž.

brbnjati, brazdati; perf. brbniti.

brécati, brékati, kolcati se; bréca se mi.

breska, e, f., breskva.

brézik, a, m., brezova hosta.

bríziti, brigati.

brínda, e, f., človek, ki zmirom godrnja in sam s seboj govori. Prim. „brunda“ v Pl.

brlúhati, bruhati, hervorströmen (od vode).

brodnja, e, f., brozga.

brúkniti, aufstossen.

brúnčati, brenčati, doneti; zvon brunči.

búzati, plapolati.

cándrati, kričati, vpiti.

cávšati, kavšati.

cépanka, e, f., poleno.

cérik, a, m., cerova hosta.

cerkvenják, a, m., cerkven ključar.

címati, cukati, zupfen.

cókelj, a, m., deščica pri kolovratu. Pl. ima cokla.

cota, e, f., die Franse.

curki, ocurki, ov, m. pl., die Kerzenabfälle.

cuzljáti, curljati, kleinweise tröpfeln.

cvíkati, cviliti.

cvrzúgati, škrtrati, knarren.

čájati se, kaditi se.

čápra, e, f., roga v zaničljivem pomenu.

čáprati, sem in tam hoditi.

čbélec, a, m., der Bienenschwarm.

čéden, a, m., tjedem.

čékatí, čakati.

čépati, počepati.

čéprlj, a, m., = prlj, a, ročica pri vozu.

čerápe, pl. f., nogavice iz debele volne.

čevlja, e, f., čevlj.

čin, a, m., žila n. pr. v kamnu.

človéčina, e, f., velik in močen človek.

črésnjak, a, m., črešnjevec (fižol).

čúbati se, čubiti se.

čúkec, a, m., petelin.

čúven, adj., wachsam.

dákaj! adv., seveda, ja wohl, freilich.

ded, a, m., die Stacheldistel, cárduus acanthoides.

délača, e, f., rogovilasto obtesano drevo na treh nogah, na katerem se kaj dela, teše, seka itd.

délanec, a, m., delano vino, der Kunstwein. Naj pripomnim tu k Navratilovi besedi „delano vino“ v „Dom in svet“-u 1894, str. 91, da rabi ta izraz v vsi Beli Krajini za n. Kunstwein.

deske, pl. f., die Todtenbahre; deti koga na deske, aufbahren.

dévetak, a, m., človek, ki ima na obeh rokah samo devet prstov.

deževít, adj., deževen.

dígati, vzdigati.

dígniti, vzdigniti.

divljáča, e, f., divje, necepljeno drevo.

dívljast, adj., divji.

dízma, e, f., žila n. pr. v kamnu.

dízmast, adj., žilav.

dobríčest! če kdo odhaja in pravi „Z Bogom!“ odgovori mu: dobríčest! ali hodite dobríčest!

dobríčko, adv., dobro veliko.

dobrusíti n. pr. domu, privleči se.

dolgopétka, e, f., trta s podolgovatimi jagodami.

dolgovást, adj., podolgovat.

dogóvoren, adj., zgovoren, beredt.

dogrízati, pojedati; on me zmirom dogriza.

đak, conj., dokler.

dóma, adv., rabi v pomenu zuhause in nachhause; gre dóma = domov.

dómuh, adv., nachhause (Semič).

dopómniti se, spomniti se.

(Dalje.)

Popravek. V pesmi „Knez Ljudevit“ v 3. številki na str. 66 v drugem predalu zadnji vrsti čitaj kinkne nam. knikne.

hahúljati, slabeti, pešati.

hajdosévec, a, m., kresnica, der Junikäfer, rhizotrogus solstitialis: ime je dobil od todi, ker se prikaže takrat, ko je treba ajdo sejati.

hajdúčina, e, f., hajduk.

Sv. Jožef. (K. Müller.)

halamígati, kaj hitro in hlastno delati, n. pr. jesti, hoditi; halamíga kaj vuk. Od tega je „halamíga“, e, f., neroden, hamlast človek. Prim. „falamígati“ v L. 893, str. 9.)

hárpav, adj., hrapav, rauh.

hécati, jecati.

híljada, e, f., tisoč.

hínje, a, n., ivje, der Rauhreif.

hít, a, m., die Eile.

hitróba, e, f., hitrost.

hóklica, e, f., (Preloka), mala sekirica, kateri pravijo v Adlešičih „nážek“.

hránati, hraniti.

hreniti, n. pr. meso, v hren pomakati.

hrhnéti, hrhnjáti, grunzen.

hrípiti, rdeti. Pl. ima rípiti.

hripótav, adj., hripav.

hripóten, adj., hripav.

hrkelj, a, m., = rkelj.

hrskec, a, m., hrustavka (črešnja), die Knorpelkirsche.

hrščávec, a, m., krhelj, der Kehlkopf.

húbati se, jeziti se. Prim. L. 1893, str. 13 in „hujevati“ v L. 1892, str. 14.

ilováč, a, m., ilovica.

izbetéžati, oboleti.

izbréjati se; krava se izbreja, kadar izvže, da ni več breja.

izdábati, izdolbati.

izgóniti, uganiti.

izkápača, e, f., izkopač, der Misthaken.

izkolek, a, m., oni košček lesa na rovašu, ki se odkoli (odreže) in na katerem je na polu zaznamovana zarez. Dobi ga dolžnik.

izlátati se, latje dobiti. Proso se izlata.

iznebáviti se, iznebiti se. Pl. ima iznebavljati se.

iznéškati se, izločiti, ausbauchen. Les se izneška.

iznóžiti se; detelja se iznoži, ko po prvi košnji požene več izrastkov iz korenine (nože).

izpédnjiti, s pednjem zmeriti.

izpogúniti, uganiti, pogoditi.

izprókšiti se, prokšen (izbirčen) postati.

izpróustiti, izpregovoriti.

izrubenéti se, ruben (puhel) postati.

izverúgati se, ausbauchen.

izvíšati se; vino se izvīša, ako ni dobro zátreno. *Erjavec* piše isti izraz v L. 1879, stran 139 „izvéšiti se“ in g. *Barle* v L. 1893, str. 13 „izvíščati se“. Prim. „vrisk“ v L. 1880, str. 209.

izváditi, „ven vzeti“, herausnehmen; zob izvaditi.

izzráčati, pojemati; zaklana žival izzrača.

jáblan, a, m., die Pyramidenpappel, populus pyramidalis.

jabúčine, pl. f., posušeno jabolčno sadje.

jač, a, m., jakost.

jáglen, adj., prosen; jaglena kaša = prosena.

jágriš, a, m., nezrelo in trdo grozdje, ki se ne dá stolči in sprešati. Prim. Pl. ágres in egriš.

jagúlec, a, m., jaglec, primula acaulis.

jáklo, a, n., jakost; trta je pokla (póčila) od jákla. (Dalje.)

Razne stvari.

Iz belokranjskega besednega zaklada.*)

(Priobčil I. Šašelj.)

(Dalje.)

jákša, e, f., jelša.
 jálva, e, f., smreka.
 jávkati, za mrličem pri pogrebu peti in plakati.
 jávkarica, e, f., = plakarica, das Klageweib.
 jávol, a, m., hudič, diabolus.
 jádine! tudi jádine bože! *interj.* jáhata!
 jelen divlji, rogač, lucanus cervus.
 jesénovec, a, m., (Essig)-Essenz; tako imenujejo jesih, ki ga kupujejo.
 kablénik, a, m., stol, na katerem stojijo škafi z vodo; po Dolenjskem vedernjak.
 káda? *adv.*, kedaj? nimam kada = nimam časa.
 kádi? *adv.*, kje?
 kaj, *conj.*, rabi 1) v pomenu „kakor“, n. pr. sam kaj Bog brez brata, hrv. kao. 2) mesto „da“ ali „ker“, n. pr. hvala, kaj ste dali!
 kájgod, *pron.*, karkoli, was immer.
 kálati se, v kalu kopati se (od svinj).
 kálfa, e, f., rokodelski pomočnik, der Handwerksgehilfe.
 kálóki, *pl. m.*, zobje, katere dobi konj v petem letu.
 kanja, e, f., spodnja čeljust, der Unterkiefer.
 kápine, *pl. f.*, kar kane od sveč; die Kerzenabfälle.
 karminár, a, m., der Gast beim Leichenmale. *Pl.* ima karminják.
 kasóvina, e, f., podpora, ki se deli poškodovanim, na pr. po toči, ker se deli iz „kase“.
 kasovínar, a, m., kdor dobi podporo iz „kase“.
 kéliti se komu, pačiti se komu, jemandem eine Grimasse schneiden.
 kíp, a, m., die Kapelle.
 kiselína, e, f., der Weinstein.
 kiséljača, e, f., kisló jabolko.
 kíštra, e, f., kíšta; enako kléstriti = klestiti.
 klápača, e, f., teloh, helleborus niger.
 klápaš, a, m., nek fižol.
 klasunčár, a, m., tako imenujejo Podzemeljčani Adleščane. To ime so jim nadeli l. 1817., ko je bila tolika lakota, da so mleli klasunce (turšične šture) in iz te moke pomešane z malo druge kruh pekli.
 kléniti, zakleniti; kléni vrata! Podobno rabi Belokranjec tudi druge glagole same, mesto sestavljenih s predlogom, n. pr. klékniti = poklekniti, kóriti = pokoriti, nóviti = ponoviti, lóžiti = naložiti, tákniti = dotakniti, voščiti = privoščiti, zdráviti = pozdraviti, znati = poznati itd.
 klenít, a, m., klarinet.
 klobúcati, n. pr. streho, klobuk (venec, sleme) narediti na nji.
 klompícati, tudi klompítati, ropotati. *Prim. Pl.* klompati.
 klópina, e, f., svinja s klapastimi ušesi.
 knéžnica, e, f., der Kaiserling.
 knjápača, e, f., berglja; die Krücke.
 knjápež, a, m., človek, kateremu manjka prsta na roki.
 kojištvo, a, n., gojitev, die Pflege.
 koljávina, e, f., grizenje, die Kolik.
 kolotáčiti se, premetavati se, vrteti se.
 koparija, e, f., kopanje, das Graben.
 kopínica, e, f., „rínčica“, das Ringlein.

* Popravek. Na str. 128. in 191. naj se popravijo te-le tiškovne pomote: pri besedi „bersar“ naj se čita **berso** mesto „brzo“; mesto „brinda“ naj stoji **brnda**; pri besedi „čapra“ čitaj **noga** ne „roga“; **dok** m. „dak“; pri besedi „grljav“ naj se dostavi **gróav**, knorrig, ne „škripav“, knarrig.

koromáda, e, f., (*Dragatuš*), koleraba.
 koštríva, e, f., neka trava.
 kótec, a, m., s kamenjem zagrajen prostor v vodi, kamor seganjajo ribe, da jih lové.
 kozjáki, ov, *pl. m.*, (*Stari Trg*), die Schafblattern.
 kréblja, e, f., greblja, die Ofenkrücke.
 kreljútati, leteti.
 krévčati, kričati (od kokoši).
 krílákár, a, m., klobučar.
 kríževák, a, m., 1) križavec, der Kreuzthaler, 2) kmet-podložnik, ki je daval svoje dni nem. vit. redu tlako in desetino. Imeli so na vratih svojih hiš velike črne križe. Tu pa tam se še dandanes vidi tak križ.
 krímsati se; krmsa se mi, da bi drugi želi, kar sem jaz sejal = žal mi je.
 krínješ, a, m., raztrganec.
 króšna, *pl. n.*, der Weberstuhl. Naj navedem tu razna imena in dele krósen in stvari, ki rabijo pri tkanju: bilo, bradúse, břdo, cevi, čúnek, grabljice, izatkávača, kríži, ničálnice, pálice, podnóžniki, stálce, stránice, stupički, súkalo, šípka, škarje, vítlénc, vítlénj, vrátilo. Torej sama lepa domača imena, kakor rabi sploh Belokranjec večinoma za vsa orodja in priprave le domače narodne izraze.
 króšiti, krušiti.
 křpast, *adj.*, fleckig.
 krstítva, e, f., pojedina na dan sv. krsta.
 krtnjáča, e, f., kača, ki pobira krte po krtinah.
 kuč, a, m., lesena ali železna kljuka, ki se utika v kambe pri jarmu.
 kúdaj, *adv.*, kodí.
 kúkovač, a, m., kukavica (samec).
 kukóvača, e, f., kukavica (samica).
 kúkuł, a, m., kokalj, agrostemma gittago.
 kúmiti, kum biti.
 lájtar, a, m., reta. Kakor piše *Erjavec* v *L.* 1882 do 1883. str. 325. pravijo v *Volčah* „lejtra“. Oboje je iz nemškega die Reiter.
 lakánje, a, n., lakno.
 lančénka, e, f., veriga.
 lasénka, e, f.; v človeku se zaredé včasih n. pr. na kaki rani lasénke, t. j. nitim podobni črvički. Najbrž isto, kar „živa nit“.
 lásnice, *pl. f.*, boljše kodelje, a slabeje so „vrhúncine“.
 látati se, latje dobivati.
 látek, a, m., laket, die Elle, der Ellbogen.
 lática, e, f., kozica (pri srajci), der Zwickel.
 lázar, a, m., hroma žival.
 lážica, e, f., lažnica.
 ledárnica, e, f., ledenica.
 leg, a, m., lega.
 legácija, e, f., akacija, robinia pseudoacacia.
 les kurbin, die Berberitze, berberis vulgaris.
 leskávlje, a, n., leščevje.
 létvati, letviti, belatten.
 líndrati, ulivati se; mladi prasci lindrajo.
 líščak, a, n., lisjak.
 locnjévka, e, f., der Henkelkorb.
 loga, e, f., lega; od te loge je tele.
 lompítati, gl. klompícati.
 loncoglója, e, f., kdor lonce strga; rabi v pomenu siromak.
 luljáčka, e, f., die Schaukel.
 lúljeti, schaukeln, schwingen.
 lúpiti, ružiti n. pr. grah, fižol.
 lúžiti, vodo preminjati; vol luži, kadar ima krvavo vodo.

(Dalje.)

Med raznimi veseljami ob kronanju ruskih carjev, katerih se udeležujejo ogromne množice, je najznamenitejša ljudska veselica na hodinskem polju. Tu je bilo vselej polno lop za pogoščevanje, cirkusov za razvedrilo, gledališč, gugalnic, igrališč itd. Tudi to pot je bilo vse pripravljeno najbogateje za veselico dné 30. vel. travna. Več nego pol milijona ljudij je bilo zbranih, da dobé jedil, pijače in daril, ki so se imela deliti od pete ure zjutraj naprej. A nastala je pri tem razdeljevanju tolika gneča, da so zmečkali in pohodili več kakor 2000 ljudij. Car se je jako

užalostil nad to nesrečo in ukazal izplačati za vsakega poškodovanca 1000 rubljev in mrtve pokopati na svoje stroške.

To je pač žalosten in tužen sklep take slovesnosti. A reči se mora, da je prav ta dogodek svetel žarek, ki nam s prave strani pojasnjuje take slovesnosti. Velikaši tega sveta potrebujejo tolike množice, da jim kliče slavo; ona sama dere za uživanjem. V tem pohlepu pa ugonablja množica samo sebe. In to je senčna stran takih slavnostij, dejal bi skoro, neko fino barbarstvo sredi krščanske omike.

Književnost.

Slovenska književnost.

Biser - ljubav *zlasti za Slovane, kakor jo je pojasnil dr. Bratoljubič Domobranski. Gaslo: ljubimo se, bratje, Ljubimo i dom! Čisti dohodek je namenjen blagim narodnim zavodom, sosebno šolam po Jugoslovanskem, takó: 1. del družbi ssv. Cirila i Metodija po Slovenskem, 2. za Istro, 3. del za Bosno. Ljubljana, 1896. Založil pisatelj. Tiskal R. Milic. 16°. Str. 189. Cena 65 kr.* (Dobiva se pri J. Bonaču v Ljubljani in tu tudi originalne platnice à 20 kr.) — Prav radi bi o tej knjigi poročali z ono navdušenostjo, s katero jo je spisal pisatelj. Ker pa moramo govoriti resnico

in biti pravični tudi proti naročnikom, ne moremo reči drugega, kakor da se je lepa namera pisateljeva ponesrečila. Saj je znano, da je to, kar je vzvišeno, prav blizu tega, kar je smešno. Čudimo se, da ni tega opazil gospod pisatelj, ki kaže semtertje bistroumnost in spretnost v slovstvenih vprašanjih. Knjiga ima štiri dele: 1. (nevezani) del je nekako teoretičen ali kritičen uvod; 2. podaje razne pesniške, episke in liriške proizvode; 3. del: iskrice i puščice, in 4. del ima dve kratki alegoriji dramske oblike. Bralec najde v knjižici posamezna zanimiva in poučna zrna, a celotno delo se ne more imenovati primerno, da bi se poštevalo za dostojno last narodovo.

Razne stvari.

Iz belokranjskega besednega zaklada.

(Priobčil I. Šašelj.)

(Dalje.)

mácava, e, f., neko jabolko.
mačúrlja, e, f., neko jabolko.
majčúken, adj., majčken.
málik, a, m., „malan“ svetnik.
malko, malo.
marélcí, ev, pl. m., nam. remeljci.
máriti, marati.
marjétinka, e, f., die Margaretenbirne.
maternína, e, f., lakno od debele konoplje, kar rabijo za plahte (rjuhe).
mávez, a, m., rdeči, zeleni in višnjevi konci, katere vpletajo v jalbo.
medicíja, e, f., medica.
mélec, a, m., der Rührstock
méлта, e, f., mort, der Mörtel.
méltati, z melto ometavati.
ménjkati, manjkati.
mesojéda, mesojeja, e, f., predpust.
méstiti se, premeščati se.
minati, minieren.
mirak, indecl., veliko, mnogo; bilo je mirak ljudi.

miróvina, e, f., der Friedenstrank; piti miróvino.
mišvína, e, f., das Mäuseloch.
mládan, a, m., ime volu.
mladaríja, e, f., mladina.
mladožénin, a, m., der Bräutigam.
mleč, a, m., das Schöllkraut, chelidonium majus.
mnijávkati, mijavkati.
modrováti se, modrega se delati.
molja, e, f., molitev.
motávina, e, f., motanje; motávina je bila v oblakih.
mračnják, a, m., prvi mrak.
mrava, e, f., mravlja.
mravúnec, a, m., mravljinec.

(Dalje.)

Zvezdoslovni koledar za mesec mali srpan.

Planeti so ta mesec le malo vidni. Venera se skriva za solncem, Mart vshaja okoli polnoči, Jupiter se tudi skriva in izgine na večernem nebu, Saturn pa vshaja v slabi svetlobi okoli polnoči. — Ta mesec se pokažejo dné 28. zvezdni utrinki ne daleč od lune proti zapadu.

Klavdije Antonovne. Ta je bila generalova hči. Pustila je vse: očeta generala, mesto, veselice, ter odšla v vas kot učiteljica, da koristi ljudem, vzgaja otroke. Vse jo je ljubilo, bila je pravi angel — vsem vse. Vse prigovarjanje očetovo, da bi jo pripravil nazaj, bilo je zastoj. Začela je hirati in umrla je za sušico v najlepši dobi. Grob njen je pričal, kako jo je ljubilo ljudstvo.

Beroč ta dnevnik se je sprijaznila Marija Vladimirova s svojo prednico, katero je poprej neznano čutila, ker je vedno slišala hvalo o njej. Hotela je njej postati podobna: otrokom je začela biti prijazna, a ti so se je bali. Občevala je z ljudmi; hotela celó sama pomagati ubožcem. Obišče je denkrat z zvesto služkinjo revno družino. Nesnaga v hiši, siromaštvo in nezdrav zrak stori, da izgubi pogum. Čuti, da ne more biti ljudem, kar je hotela. Med tem, ko se mati veseli in obiskuje imovitejše ljudi v vasi, hiti ona o polnoči na grob generalove hčere, vzemši s seboj samokres, s katerim si je njen oče vzel življenje. — „Ni vjere, ni ljubavi, ni zlobe, ni mržnje, ni sučuti. Zaista ona je več mrtva i preostaje joj samo, da ovrši formalnost.“ In izvrši formalnost: ustrelji se. Mati

in druga družba prihité h grobu, . . . nikdo ni branil jej, da lije solze in da se žalosti, „jer su svi mislili, da je to nešta naravno, da mati izgubi kéer“. — Taka, v tem zmyslu je povest. Ali more oblažiti res koga ta nesrečni konec? Ali ni misliti, da se je tako moralo zgoditi in da se mora kakemu drugemu zgoditi ravno tako? Koliko pač lahko škoduje tako lepo, vabljivo pisana knjiga — ta pesimizem, ta nihilizem!

„Seoski roman.“ Klasično risana vsaka oseba v njem — bodi „popadija“ ali „otac Makarij“, ali slikar Fjedjenjka, najbolje junak sam: Panas. Ali žal, tudi v tem delu je nekaj, kar človeka tlači, nezadovoljuje. Mogoče, da se je tako zgodilo, pa: ali se je moralo tako vse zgoditi? Ali se res v celi povesti ni mogla dobiti niti jedna oseba, ki bi ob dejanju blažila sebe in blažila i bralca? Panas postane tat, požigalec, prešeštnik, njegova mati pijanka in še huje; najvzlednejša žena v vasi, ko moža ni doma, nezvesta ter si konča življenje v valovih itd. Škoda, da tudi ta „selski roman“ ob vseh vrlinah, s katerimi je pisan, tako neprijetno vznemirja bralčevo srce. Knjiga ima 343 str. in stane 1 glđ. M. B.

Razne stvari.

Iz belokranjskega besednega zaklada.

(Priročil I. Šašelj.)

(Dalje.)

doróčen, *adj.*, priročén, n. pr. konj.
dosvétiti se, spomniti se.
dótlek, *adv.*, dotle.
dráčiti, vlačiti; komaj se drači.
drájsan, **drman** in **dúdan**, a, m., vsa ta tri imena rabijo za novo istrijsko vino v zaničljivem pomenu.
drápan, a, m., raztrganec.
drápiti, udariti.
dremávina, e, f., dremota.
drésen, a, m., preslica, der Schachtelhalm, equisetum arvense.
drgétati, drdrati, ratschen.
drgetec, a, m., drdra, die Thurmratsche.
driščati, driskati, das Abweichen haben.
drobnetíja, e, f., drobnjad.
drobúcen, *adj.*, droben.
drugódaj, *adv.*, drugje.
drum, a, m., pot, der Ausweg; voda je dobila drum in prošla.
drveník, a, m., tnaló.
drvíje, a, n. coll., drevje.
držal, a, m., držaj.
duplák, a, m., das Dopelliter.
duplánka, e, f., die Gartenrose.
dúplik, *indecl.*, dvojen.
dúsati, suvati.
dúsniti, suniti.
dužélnik, a, m., = deževnik, močerad.
dvójeńice, *pl. f.*, palici, ki se skupaj zvezeta in rabita pri tkanju.
fatláti, tudi taštáti, nerazumljivo govoriti.
fláza, e, f., gruda, gleba, die Erdscholle.

ffndati, kaj hitro delati, n. pr. presti.
fučkétati, po malem fučkati (zvižgati).
fútlavec, a, m., udeb.
gádnica, e, f., ti gádnica! pravijo hudobni ženski.
gáljuf, a, m., goljuf.
glavobólka, e, f., teloh, die schwarze Niesswurz, helléborus niger.
glíbok, *adj.*, globok.
glibína, e, f., globina.
gnjáča, e, f., človeku, ki se je preveč najel, da ne more dihati, pravijo: ti gnjáča, ti!
gnjávití, dolgo žvečiti.
gódin, a, m., dež (v otročjem govoru).
godíniti se, na dež se pripravljati.
godínjak, a, m., veter, ki prinese godin (dež).
golóbača, e, f., goba, katere barva je podobna golobu.
goméljica, e, f., gomilica, matricaria chamomilla.
gónčín, a, m., gonjác, der Treiber.
goskán, a, m., gosjak, der Gänserich.
grajen, *adj.*, grajen kolec = za grajo.
grčiti se, zvijati se, kriviti se; žebelj se grči.
grehóvati, grešiti.
grehovít, *adj.*, grešen, sündhaft.
grízávina, e, f., grizenje, das Beissen.
gríjan, a, m., 1) jabolko v grlu, der Kehlkopf, 2) der Flaschenhals.
gríjav, *adj.*, škripav, knarrig.
grmlje, a, n. coll., grmovje.
grócelj, a, m., prav belo proso.
gruhóvina, e, f., mehék kamen, ki se drobi = groh, gruh *Pl.*
grozdje mravínčje, n., gomulica, der Mauerpfeffer, sedum acre.
gúreša, e, f., tudi gúrež, a, m., len in počasen človek.
habdóvina, e, f., sambucus ebulus.
hábrica, e, f., fabrika, rabi v pomenu „dnina“,
habrikár, a, m., dninar.

Glas Kotljarevskega je probudil druge k delu za domovino in malorusko ljudstvo. To je bilo tudi povod, da se je v Harkovu 1816. l. osnoval časopis „Ukrajinski Vístnik“. Ta zanimivi list se je vzdržal do 1829. l. ter postal takoj središče mnogoštevilnih maloruskih učenjakov, národopiscev in beletristov. V „Vístniku“ so se tiskale poezije Petra Artemovskega-Hulaka, ki je bil rojen v kijevski guberniji 1790. l. ter je umrl v Harkovu 1866. l. S slovstvom se Hulak ni ukvarjal dolgo. Prvo in najboljše njegovo delo je bila pravljica „Pan ta sobaka“ (Gospodar in pes), ki mu je pridobila takoj mnogo častiteljev, toda ob enem tudi mnogo sovražnikov. Pozneje je sledila še satira „Salopij ta Livrija“, in ker je kmalu potem prevladal vpliv Focija, Magnickega in vsevlada Arakčjeva, umolknil je Hulak. Bil je namreč Hulak

nastanjen kot profesor v Harkovu, kjer je razkladal jezik in literaturo poljsko, pozneje pa zgodovino Rusije ter se moral hoté nehoté podvreči temu vplivu.

V „Ukrajinskem Vístniku“ so se oglašali prvič tudi drugi pesniki, izmed katerih se je odlikoval zlasti Lev Borovikovski s svojimi prekrasnimi pravljicami. Ko je „Vístnik“ prenehal, izhajal je nekaj časa „Slavljan“, pa tudi ta se ni vzdržal dolgo. Maloruski pisatelji so pogosteje izdajali posebne knjige, almanaha, v katerih so se tiskali spisi nadarjenih pesnikov, beletristov, národopiscev in zgodovinarjev maloruskih. Imena nekaterih izmed njih so znana daleč za mejami Malorusije, kakor Kvitka, Grebenka, Kostomárova, Bodjanskega in Maksimoviča Sreznjevskega. (Dalje.)

Razne stvari.

Iz belokranjskega besednega zaklada.

(Priobčil I. Šašelj.)

(Dalje.)

mravúnišče, a, n., mravljíšče.
mřčkati, mečkati; prim. mřsiti za mesiti.
mrhúnec, a, m., mravljíнец.
mrlínzgati, počasi in nerodno kaj delati, n. pr. jesti.
 Prim. mřliti v L. 1893, str. 20.
mřzen, adj., eckelhaft, verhasst.
mřzlití, mraziti; mřzli me = mrazi me.
mřvo, malo; **mrvíčko**, prav malo.
muca, e, f., star obrabljen klobuk, isto kar „klofeta“.
múdača, e, f., višnjeva in debela cibora.
muljnica, e, f., jama, v kateri se zbira mulj.
murla, e, f., murva.
na, praec., rabi nam. k, h, pri, n. pr. donesli smo na krst; bil sem na izpovedi; tudi na spanje iti = spat iti.
nadobáviti, pridobiti.
nadoméatí, zur Genüge zusetzen, zulegen.
nadostreči, völlig bedienen.
nadozidatí, dazubauen.
nahřdati se, najesti se, nasititi se.
nahrúpiti se, nagoniti se (od svinje).
nalantátí se na kaj, nameriti se.
namřkati, namazati.
namřkan, adj., zamazan.
nanójati se, ponujati se; gódina se nanója.
nanóratí, začeti, lotiti se; kadar enkrat gódina nanóra = začne deževati.
napáčiti, spačiti.
napékati, nagrejati; napékali so mu opeko.
naplódtí, napolniti; naplódtí se je polna hiša ljudij.
napredkovátí, napredovati.
narúniti na koga, napasti koga.
nasčkati, zu verstehen geben.
nasklíziti, privreti; voda nasklízí.
nástena, e, f., drevo, ki gre vzdolž po steni in na katero pridejo škarnice (špirovci).
nástenek, a, m., = nástena
nastréšiti kaj, streho narediti na kaj.
nastréti, nastljati n. pr. živini.
našikniti, udariti; našiknila je godina.

našpránjiti kaj, n. pr. deske, tako naložiti eno vrhu druge, da so špranje vmes.
natézati z nogo, šepati.
nazáditi, zurück thun; bratova bolezen me je jako nazádila.
nazébstí, ozebsti.
nebé sati, nebeškati.
neboze, nebore
nédopek, a, m., trdó meso v slanini in salu, ki se ne dá scvreti ali speči.
neslóščina, e, f., nesloga.
néstrah, a, m., neubogljívec; ti néstrah! pravi mati ne ubogljívemú detetu.
néstrašen, adj., neubogljív.
neúsiten, adj., nenasitljív.
nikakóver, adj., níkakóršen.
niš, pron., nič.
ništárij a, e, f., nič vreden človek ali stvar.
nóčas, adv., nocoj.
nórcina, e, f., norec.
obedástati, bedast postati.
obrésiti se, korenine dobiti; trta se obresi.
óbrezen, adj., rezen; vino je óbrezno = rezno.
obróčnjača, e, f., stol, na katerem se obrezujejo obroči.
obřsek, a, m., der oberste Theil eines Weingartens.
óbsica, e, f., obšit košček platna, s katerim se obšije „opleče“.
očekívati, pričakovati.
očoráviti, čorav postati.
odávlje, odavljek, adv., od ovde, od tukaj.
odevetéřiti, ki kaj cerkvi daruje, se mu odevetéři = devetkrat povrne.
ódgón, a, m., der Trieb.
odjúřiti se; odjúřilo se je = jutro je minulo.
odkólití, odsekati.
ódpít, a, m., palec, čep pri trti, der Rebenzapfen.
odtégnjenka, e, f., visoka ženska (v zaničljivem pomenu).
odvíniti, odvíniti, umakniti se, zginiti.
odúliti, poslabšati se; odulilo je vreme.
ogáliti, ogoliti.
ográbati, grabo narediti okoli česa.
ográšiti, otepsti; toča je ográšila grozdje.
ohripáviti, hripav postati.
okasovátí, okásniti se nad kom, otresti se, zajeziti se

- okiláviti, kilav postati.
 óklasek, a, m., oružen turšičen klas (Maisähre).
 oknjávati se, oknjávljati se, obotavljati se.
 okóluš, a, m.; to besedo je priobčil g. Štrekelj v L. 1894, str. 28. Pripomni, da je „temna beseda“. Naj navedem tu, da je nastala iz *adv.* ókolu, okoli. Prascem, katere prihranijo letos za drugo leto, pravijo v Adlešičih, da jih bodo imeli „za ókolu“ namreč leta. In na Suhorju so napravili iz tega samostalnik. V Dragatušu pa jim pravijo „prihranki“, ker jih prihranijo za drugo leto.
 okrógvrč, *adv.*, okrog in okrog; enako tudi okóluvrč, okolu in okolu.
 okróžnast, *adj.*, rundlich.
 oléniti se, poleniti se.
 omákniti, zmákniti n. pr. nogo.
 omfkan, *adj.*, umazan.
 omfkatí, umazati.
 omúhnti se, tiho se zmuzniti, kakor muha.
 omúšiti se, opiti se (kakor muha).
 opáka, e, f., napaka.
 opétiti koga, zapaziti.
 oplávnica, e, f., mali jarek, po katerem se scejá voda, gnojnica.
 opflán, *adj.*, umazan.
 opflati se, umazati se.
 oríbek, a, m., zadnji košček repe, ki ga ni moč zribati.
 ósoka, voda, v kateri se nasalja svinjsko meso.
 osóviti kako reč, deti jo v senco.
 oštrávati, oštriti, ostriti.
 oštrévina, e, f., to, kar odpade pri ostrenju kolja.
 otóč, *adv.*, otódi.
 otfkva, e, f., neka hruška.
 ováko, *adv.*, tako-le.
 óvde, *adv.* tukaj.
 ovúdaj, *adv.*, tukaj mimo.
 ozóvnica, e, f., der Verkündschein.
 pajúčina, e, f., pajčevina.
 pájuk, a, m., pajek.
 páličar, a, m., kdor skupljuje les ali kolje za palice.
 pálilo, a, n., prasec, ki se pali; ni imel páčila = ni klal.
 pamak, pamek, a, m., die Baumwolle.
 pápiti = pápati.
 pápežen, *adj.*, zdrav, čvrst; sicer je dete pápežno, le ne čuje dobro.
 pas božji, mavrica, der Regenbogen.
 páshati se, kesati se, obžalovati; že se pásha, da jo je vzel.
 pávun, a, m., pav.
 pazdérčina, e, f., kaka slaba stvar, n. pr. meso, isto kar „púzdrovina“ v L. 1804, str. 39.
 peklénjak, a, m., = peklenščak.
 pepéluh, a, m., = pepeluška.
 pérast, *adj.*, pisan, bunt.
 perávica, e, f., svinjska ščetina.
 pérčin, a, m., mali klasec, ki se prikaže iz perja pri turšici, ko začne poganjati klase.
 perčíniti se; turšica se perčini, ko začne poganjati klase iz perja.
 pérúša, e, f., der Pinsel.
 perúšina, e, f., turšična slama, „ličkanje“.
 peščevít, *adj.*, peščen.
 petešiček, a, m., petelinček.
 petlánc, a, m., der Bettler.
 píckati, stechen, picken.
 píjač, a, m., der Rebenstecher, rhynchites betuleti.
 píkec, a, m., pikast prasec; navadno pravijo turopoljskim prascem samo „píki“.
 pílj, a, m., pilka, čep, der Fasszapfen.
 píljun, a, m., das Pathenkind (deček).
 píljuna, e, f., das Pathenkind (deklica).
 pípec, a, m., mala pipa.
 píriti, pirovati.
 pírovník, a, m., der Hochzeitsgast.
 písač, a, m., igla, s katero se pišejo pisanice (pirhi).
 písk, a, m., piščalka.
 píšív, *adj.*, piškav, črviv.
 plándišče, a, n., prostor na paši, kjer živina planduje (počiva).
 plávica, e, f., anemone hepática.
 plávilo, a, n., višnjeva barva, s katero se plavi perilo.
 plavínc, a, m., višnjev krompir.
 plévice, *pl. f.*, kan na vinu.
 plíš, a, m., pleša.
 pljúvati, plajhati, wogen (o vodi).
 plótica, e, f., platica, leuciscus rutilus.
 plúhati, plajhati.
 pocédina, e, f., kar se nazadnje pocedi pri pretakanju vina.
 podkahlánc, a, m., kruh, ki se peče pod kahlo (Ofenkachel).
 podkváčiti, podstaviti; podkvačiti nogo.
 pódoice = po dolu.
 podtrlíčina, e, f., to, kar odpade pod trlico pri trenju prediva.
 podrúžník, a, m., „tovariš“ na ženitaini.
 podrúžnica, e, f., „tovarišica“ na ženitaini.
 pofúriti, popariti, posmoditi; mráz pofuri.
 pógon, a, m., tu ima burja svoj pógon, moč, udar.
 poharáčiti, uničiti.
 pójeden, *adj.*, ta trava je pójedna = živina jo rada jé.
 pokéckati se, spreti se, skregati se.
 poklobúčati n. pr. streho, klobuk narediti na njej.
 polagaríja, e, f., polaganje, die Fütterung.
 polákšati, polajšati.
 poležkívati, polegati.
 pomótnja, a, f., pomota.
 ponedéeljica, e, f., der Blaumontag.
 pootáviti se; travnik se pootavi, kadar zraste na njem otava.
 postelj ima „sklájnice“ ali „bóšnice“ (bóčnice), t. j. stranice in čévnice“ ali „čélnice“ t. j. vznožje in vzglavje.
 pošklébica, e, f., kadar po zimi dežuje in potem zmrzne, naredi se na drevju led, ki se imenuje pošklébica.
 pótlán, *adv.*, potem.
 pótlek, *adv.*, potem.
 potrkálec, a, m., potáknec (pri trti).
 potfpati, potrúpati.
 potúrčiti, vzeti, vkrasti.
 povózina, e, f., vino, ki se pije, kadar se pripelje vino na dom.
 povráziti se, sich verfeinden.
 povrniti, spovrniti, povráčati, spovráčati, vsi ti glagoli rabijo za n. speien, sich erbrechen,
 povfšice = po vrhu.
 pozímiti se, mrzlo postati.
 pózój, a, m., 1) zmaj, 2) nesreča, uima, 3) od burje pravijo, kjer hudo vleče, da ima tam svoj pózój.
 požrtíja, e, f., požrešnost.
 prasičálka, e, f., palica, s katero se uganja prasica pri „prasičanju“.
 prašáč, a, m., kdor „praši“ v vinogradu.
 práščina, e, f., pojedina na dan, kadar se kolje.
 pravec, a, der Rechte, der Richtige.
 práček, a, m., malenček ali želodec pri kokoših.
 prebirnjača, e, f., palica, ki se rabi pri tkanju.
 predelívati, prevečkrat kaj storiti, n. pr. preveč govoriti; némoj predelívati = ne govori preveč.
 predúrati, pretrpeti.
 predvójiti, entzweien.
 prelívati se, presedati; človeku se preliva. (Konec.)

Književnost.

Češka književnost.

Frisinske památki. Jich vznik a význam v slovanském písemnictví. Podává dr. Václav Vondrák. V Praze. Nakladem České Akademie pro vědy, slovesnost a umění. 1896. 4°. 82 stranij. 9 fasc.

Neumorni mladi učenjak, docent slovanske filologije na dunajskem vseučilišču, obogatil je to pot slavistiko z delom, ki se v prvi vrsti tiče nas Slovencev. Že pred dvema letoma je priobčil v Jagičevem arhivu manjšo razpravo o brizinških spominikih. Ker so le-ti sp. najstarejši z latinico pisani spominiki, trudili so se ž njimi že mnogi slavisti, počenši od Dobrovskega in Kopitarja. Zato moramo biti hvaležni gospodu Vondráku, da nam je najprvo kritično podal doseganje trude in razlage o brizinških spominikih, iz česar vidimo, kako je napredovalo oziroma se izpreminjalo njihovo razlaganje in v koliko je razširil to znanje pisatelj sam. Primerjaje naše spominike s sličnimi staroslovenskimi molitvami konstatuje veliko njihovo podobnost; zlasti v leksikalnem delu se pozna jako malo sledov naše slovenščine. Tudi nemški upliv se javlja in sicer ne samo v naših, temveč tudi v staroslovenskih spominikih, znamenje, da nam je treba iskati prvotnih podlag v nemščini, kar se je pisatelju tudi posrečilo najti. Češki upliv v nekaterih oblikah pa kaže, da so se prestave z nemškega zvršile kje pri Čehih ali Slovakah. Znamenita pa je grafika ali pravopis brizinških spominikov; zlasti se drugi razlikuje precēj od ostalih dveh. Zanimivo je, kako si pisatelj razlaga to stvar.

Opiraje se na tedanjo nemško (bavarsko) grafiko, konstatuje, da je moral pisati drugi spominik kak Nemeč brez kakega teksta pred sabo; zakaj le tako se dadó razlagati pravopisne posebnosti ($b = p$, $o = a$, $u = o$, kar je tudi popravljaj), kakor se nahajajo v tedanjih bavarskih spominikih. Tretji spominik, katerega je pisala ista roka, nima nikakih pogreškov v tem oziru, kar pač kaže, da je imel pisec spisan izvornik pred sabo in ni mogel podleči svoji materinščini. Na vprašanje, zakaj ni pisec tudi drugega spominika prepisal, odgovarja Vondrák, da je bil izvornik pisan najbrže s črkami, katerih pisec ni poznal (t. j. z glagolico). Tudi ostala grafika je močno podobna tedanji bavarski, kar je pisatelj obširno razložil in končno sestavil v pregledni tabeli. — Kar se tiče starosti naših spominikov, pisan je prvi po mnenju nemških paleografov okoli l. 1000., drugi in tretji v drugi polovici 11. stol.

Po tej 50 strani obsežni razpravi podaje nam pisatelj brizinške spominike v izvoru in transkripciji z jezikoslovnimi opazkami in latinskim prevodom. V prilogah pa je natisnjena homilija, katero pripisujejo sv. Klementu, in ki je podobna drugemu brizinškemu spominiku, in prva naznana o brizinških spominikih. Posebno poraben in važen je natančni slovarček z različnimi pojasnili, pa osebno in stvarno kazalo. Zlasti pa smo hvaležni pisatelju in češki akademiji, da je knjigi pridejala fascimile vseh brizinških spominikov, da bo imel vsakdo lahko spominike takorekoč v izvoru pred sabo.

K.

Razne stvari.

Iz belokranjskega besednega zaklada.

(Priobčil I. Šašelj.)

(Konec.)

prem, a, m., pristrešek, m. trem.
prerávati, prerovati.
prérok zélveni praviio človeku, ki hoče kaj prerokovati, češ, „prerok, ki zelje jé, nič ne vé.“
presékati se, sesesti se, sesiriti se (o mleku).
pretánjati, tanje narediti.
prétrg, a, m., vole sem kupil za prétrg = da jih pretržim.
prévalci, pl. m., „na preválcih“ pravijo boku na njivi, kjer se zemlja preváli.
prevaráncija, e, f., prevara.
previdírati, prepričati se.
previjáč, a, m., der Rebenbogen.
prhota, e, f., prhut.
príčati se, Abschied nehmen.
prídober, adv., güttlich.
priglúhnniti, gluhega se narediti.

prínožič, a, m., pogánjek, ki požene iz trte tik zemlje.
pripúzina, e, f., to, kar se „pripúzi“ k hiši, se pritepe, = pritepenec.
prístati, začeti.
prívoža, e, f., prívóz, die Zufuhr.
probéžati, zbežati.
probúsiti, oslabeti; probusili so voli od dela.
pródika, e, f., pridiga.
prodikálnica, e, f., pridiznica.
prodikávati, pridigati.
prodivániti, izpregovoriti.
proha, e, f., pot, izhod; voda je dobila proho, der Ausweg.
prohi, pl. m., neka notranja bolezen; kar se po človeku „prohaja“.
prólečeje, **pratolečeje**, a, n., vspomlad.
prolúžati, začeti vodo preminjati (od govedi).
próteči, davon laufen.
protéklica, e, f., dež, ki nagloma pride in hitro „próteče“.
províkati, razvpiti.
províkan, adj., razvpit.

- prtljati, brbrati, čvekati.
 prváščica in prvščica, e, f., žena, ki je prvokrat rodila, tudi krava s prvim teletom.
 púckati, po malem pucati, pocati.
 puča, poka.
 pukánica, e, f., to, kar se puče, n. pr. mlada turščica, da ni pregosta.
 pústniki, pl. m., imenujejo se tisti, ki pustne dni zenujejo.
 puza, e, f., in púzina, e, f., žival, ki puzi (polzi), na primer kača.
 radóvača, e, f., neko jabolko.
 rajši comp. rabi n. pr. jaz sem rajši = imam rajši.
 rákija, e, f., žganje, adj. rakijaški.
 rándati, nerodno hoditi. Prim. réadati v L. 1893, str. 29.
 rášek, a, m., motovilo, die Haspel.
 rášelj, a, m., das Gabelholz.
 ráškati, viti po vsem klopku sem in tam in ne po redu na „vitrice“.
 rášljast, adj., rogovilast, gabelig.
 rátelj, a, m., porajtelj.
 razbáviti, motiti; molim, kadar me deca ne razbavijo.
 razbávljati, motiti.
 razderénec, a, m., raztrganec.
 razgóđiti, ne ugoditi.
 razpáliti, razsrditi, razjeziti.
 razprímíti se, razdeliti se; voda, oblak se razprime.
 razróbati, razdreti, razrušiti; grad je razroban.
 razvreméniti se; razvremenilo se je = vreme se je napravilo.
 řđjav, řđžav, adj., bolehen, slab. Sliši se tudi řđja in řđža, bolezen, slabost.
 red, a, m., der Jahresring, pri drevju in pri kravi na rogéh. Za zadnji pomen imajo še izraza „óbroček“ in „zárez“.
 réđiti se, čréđiti se; réđimo se k maši.
 réketaš, a, m., ribezen za kruh ribati.
 rezkán, adj., rezljan.
 ročák, a, m., lonec z ročo.
 róden, adj., deževen; oblaki so ródni, pádalo (deževalo) bo.
 rógaš, a, m., neki fižol.
 ropotárka, e, f., die Weckeruhr.
 rósast, adj., rusast.
 róškati, roštati.
 roškótati = roškati.
 rúbén, adj., puhel.
 rubenétí, puhel postati.
 rubénjača, e, f., neko jabolko.
 rúček, a, m., das Frühstück.
 rúčenje, a, n., das Frühstück.
 ručévati, frühstückten.
 rúmava, e, f., ime kravi šenične barve.
 rúnčati, zavotlo mukati.
 rúnjka, e, f., neka hruška.
 rúten, adj., slab, slaboten. Pl. ima rutíti, verletzen.
 řžula, e, f., řž. Pl. ima die Trespe.
 sádine, pl. f., satovje. Pl. ima „satínje“.
 ságama, e, f., orodje, s katerim se dela napustek (das Gesims) pri zidu.
 samánika, e, f., samoraslo drevo.
 samáriti, sam biti.
 samovóljec, a, m., der Eigensinnige.
 san, a, m., drevo za sani.
 sapljáti, prasec saplja, kadar hlastno jé.
 sekávina, e, f., sekanje n. pr. v glavi.
 sesékati se, sesesti se, sesiriti se (od mleka).
 sešúljkati, zviti; sešúljkal je petak.
 sfrkutlári, sfrkniti.
 silína, e, f., velika množica; silina ljudij je bilo, silino dolga ima.
 sírobot, i, f., clematis vitalba.
 sklezénjača, e, f., divji selzenovec, malva sylvestris.
 sklíziti, cureti; sklizi mu iz rane; voda sklizi iz zemlje.
 skóriti se; sneg se skóri, kadar se naredi na njem skorja.
 skróniti se na koga, napasti koga.
 skřža, e, f., skopuh.
 slabósten, adj., slab, slaboten.
 sláčika, e, f., die Kleeseide (ker se ovija, kakor slak).
 sládčika, e, f., neko jabolko.
 slap, a, m., red rezine (rezja) v vinogradu.
 slápič, a, m., óbrov pri njivi.
 slon, a, m., skladanica, der Holzstoss.
 služiček, a, m., mali sluga, hlapčiček.
 smet, a, m., zámet.
 smilen, adj., usmiljen.
 smrdóča, e, f., smrdoba.
 smřtíviti se, omřtíviti se.
 smúcati, smukati.
 snoválnica, e, f., dar, ki se donese tkálci s prejo.
 sobáliti, obaliti, zvrniti.
 sobjéstí se, objesti se.
 soblastiti se, zu Sinnen kommen.
 sóhladica, e, f., die Kühle.
 sókriti se, odkriti se.
 solnéčnica, e, f., die Sonnenblume.
 sómba, tudi zásomba, der Querriegel. Prim. „zásova“ v L. 1880, str. 212.
 sómpar, a, m., sopar.
 sópiti se, opiti se.
 sopójití se, opojiti se.
 sóvraž, a, m., sovraštvo.
 spihálnik, velik in dolg oblič.
 sprhétati, sfrfotati; ptice so sprhétale.
 sprobúđiti, vzbuditi.
 srámíti se, sramovati se.
 srbórit, a, m., sad od šipka, das Hetschepetsch.
 stánovec, a, m., kamen v zemlji, ki se ne dá premakniti.
 starci, pl. m., kan na vinu.
 staríncec, a, m., neki krompir.
 staróstíti se, altern.
 stáviti komu sv. olje, v sv. olje deti koga.
 stóčiki bablji (babji), viola odorata.
 straháriti, strašiti.
 stratíníti se, s trato porasti se.
 straževít, adj., wachsam.
 svéstíti komu, svetovati.
 svéstíti se, zavesti se, spomniti se.
 svíjač, a, m., der Rebenbogen.
 svřđlina, e, f., malovreden človek.
 šalopolkne, f. pl., die Jalousien.
 šantórium, sanctuarim, svetišče.
 šárkina, e, f., ime šarastemu psu.
 šárko, ta, m., ime šarastemu psu.
 šápníti, črhñiti, ziniti; niti šápníti ni smel nikdo.
 ščápina, e, f., der Prügel.
 šepástati, šepati.
 ševérljuga, e, f., brglez, die Spechtmeise.
 šíprún, a, m., nagel in hud dež.
 šíšek, a, m., griček, boček na njivi.
 šíváčka, šívatka, e, f., šivanka.
 škař, a, m., čeber.
 škánjec, a, m., = kanjec, der Hühnergeier.
 škávla, f., izdolbina v skali. To besedo sem že priobčil v Zgod. Adlešičke fare. Ker pa g. Barle v L. 1893 str. 33. dvomi, da se res tako izgovarja, zato ker pravijo po nekodi „škauba“, zato sem jo še jedenkrat zapisal. Pripomnim pa še, da izgovarjajo isto besedo v Tribučah „škajba“. V L. 1880 str. 186. pa beremo isto besedo „skalba“.
 škélja, e, f., nekaj obroček, lesen ali železen, v katerega utikajo vrvi, kadar kaj povezujejo na vozu n. pr. žrd.
 šklécati, isto kar Pl. klecati. Prim. zgoraj škanjec = kanjec in „škloc“ v L. 1893 str. 34. in „šklémfa“ v L. 1894 str. 46.

- šklobati**, knarren; vrata šklóbajo.
škópňjak, a, m., slamnik.
škrab a, m., peščena zemlja.
škrábina, e, f., = škrab.
škrabovit, adj., peščen.
škrobótljika, e, f., der Schlotterapfel.
škrópijon, a, m., škorpíjon.
škuljicati, skozi škuljo (lukno) pogledavati.
šlapočkatí, voda šlapočka, šumi.
štíka, e, f., zagvozda.
štísniti, k sebi obrniti (vola).
štránsli, pl. m., konci, ki ostanejo na koncu platna pri tkanju, das Kettenende des Gewebes. Ako se jih več skupaj zvije ali zveže, nastanejo „cote“.
štrbálce, a, n., stebelce.
štríčkatí, škrtati s škarjami.
štrígrati, štrigniti, zucken; štrignilo me je v roki.
šumljávina, e, f., šumenje.
šúpiti, udariti.
šúškati, schwätzen, lispeln.
šúškica, e, f., ženska, ki rada govori; tudi kokošim pravijo „šušnice“.
švarčák, a, m., tako imenujejo živinske trgovce, zlasti svinjske, ki pokupijo več glav skupaj in jih potem na drobno prodajajo.
talásati se, wallen; voda se talasa.
tečí: v tej cerkvi tekó ves dan maše = se mašuje ves dan.
tepcénje, a, n., tepec.
tíkec = tikoma.
tlan, a, m., zglavnik ali klada, na kateri se sekajo drva.
tlánišče, tnalíšče.
torec, a, m., der Getreidekäfer.
trdácija, e, f., trdnost.
trdek, a, m., zamašek.
trebúšina, e, f., silvia pratensis.
tréskati, jako pripekati; na to stran treska solnce ves dan.
tréšnja, e, f., tresenje.
trgávina, e, f., trganje n. pr. v glavi.
trikati se; sv. Mihael, sv. Luka in sv. Martin se trikažo = so po tri tje dne drug od drugega.
trun, a, m., der Splitter, das Stäubchen; v kavo nisem dela ni truna cikoriije.
trúpati se, truditi se; cel dan se trupa.
trúpina, e, f., bedak.
túhljak, a, m., mehek kamen, ki se rad drobi.
túrje, a, n., das Henicht. Prim. „tulji“ v L. 1880, stran 197 in „tirje“ v L. 1892, str. 42.
túrkven, adj., turšičen, n. pr. turkven kruh.
tute, adv., tukaj.
ubóščalo, a, n.; ta izraz je zapisal župan na „ubožni list“. Skoval ga je sam.
ulár, a, m., die Halfter.
útorňik, a, m., obroč na utoru.
vada, e, f., = svada, die Zwietracht.
vágniti, perf., od vagati.
vam, adv., razun, ausser.
van, adv., vun, heraus.
váni, adv., zunaj, draussen.
várnjak, a, m., mulj, ki ga rabi kovač za varenje.
varovít, adj., varen; to je varovito pred ognjem.
védro, a, n., vedrina; na čistem vedru je grmelo.
vérniti se, vernega se delati.
veslo, a, n., noga račja ali gosja.
vezívati se, imperf., od vezniti; nazadnje se mi je že vezívalo piti.
- vídik**, a, m., za vídika = za dne.
vodáriti se, vodo dobivati; iz tega zdenca se je ves mesec vodánila.
vodopílka, vodapívka.
voga, e, f., vsi pri hiši ji pustijo vogo = po volji, da dela kar hoče.
vóltá, e, f., das Gewölbe.
vóltati, wölben, tudi zvoniti z vsemi zvonovi.
vózčec, a, m., voziček.
vrhúnčati se, vrhunec dobivati; turščica se vrhúnča.
vršák, a, m., vršek, vršiček.
vršnica, e, f., rogovilasta palica, ki visi navadno nad mizo ali kje na steni, in na katere rogovile obešajo male stvari, kakor škarje, molek, svečnik i. t. d.
vrťlec, a, m., vrtec.
vsakóver, adj., vsakoršen.
vúkman, a, m., in vúkvec, a, m., udeb.
zabálati, schlendern.
zaberáčiti, Bettler werden.
zabérlati, = zabalati.
zabřzdati, zavrniti; naenkrat so me zabřzdali.
zabúndati, pozabiti.
zadrápiti, hincinstossen.
zakláditi se, staviti, wetten. Prim. kladiti, okladiti v L. 1893 str. 37 pod besedo „vádljati“.
zamašít, adj., zamašen.
zamřkati, zamazati.
zapačevati, napačno ravnati.
zastárniti, zastarati.
zásun, a, m., der Schubriegel.
zašíkñiti, obrniti se; meja se zašíkne notri.
zatřmíti, otrpniti, omolkñiti; roka zatřmí, če se kdo udari.
zaturkati, zavreči; dete bo zaturkano.
zavřřčen, adj., zardel.
zážara, e, f., kadar nebo zažari, nastane zážara.
zburgati se, = zburkati se; voda se zburga.
zdrízñiti, se, stresti se; malo me je zdrízñilo.
zeljánica, e, f., njiva, na kateri je zelnik.
zélven, adj., zeljnat; zélvena glava.
zgonci; bila sem trikrat za zgonci na studencu, tako sem slišal ta izraz, ki pomeni „eno za drugim“.
zgrohati se, zgruditi se; zgrohal se je na tla.
zgrómati se, = zgrohati se.
zídén, adj., lončen, n. pr. ziden vrč.
zjesísíti se, skisati se.
zlahkótíti, zljajšati.
zlóhran, adj., človek ali žival je zlóhrana, ki ne je vsake hrane in je izbírčna v hrani.
zmóčen, adj., sočnat, saftig; zmóčno jabolko.
zob, a, m.; zob imeti na koga = „piko“ imeti na koga.
zókniti, = sókniti, suniti.
zopretí se, upreti se, zoprstavití se.
žálva, e, f., = želva, die Halsdrüseschwulst.
žálvija, e, f., salvia officinalis.
žépljak, a, m., rmen fižol.
žica, e, f., rabi v teh-le pomenih: 1) žila pri vodi, 2) razpoka pri posekanem drevesu, ko se začne sušiti, 3) struna, 4) nit pri preji.
žigérice, pl. f., drob pri drobnici.
žmúkler, a, m., skopuh.
žoladíja, e, f., die Sulz.
žrna, e, f., die Handmühle; koščica v raku.
žřnati, schnurren; mačka žřna.
žumánjec, žumanjek, a, m., rmenjak (v jajcu).